

Suositus 28/2023
Ehdotus A 1951/UHN
Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Mietintö poliittisesta dialogista, joka koskee suositusta 28/2023

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto katsoo poliittisen dialogin jälkeen suosituksen 28/2023 *loppuun käsitellyksi*.

Taustaa

Suositus kuuluu seuraavasti:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että virtaviivaistetaan merituulivoimahankkeiden viranomaisprosesseja vaatimustasoa laskematta.

että edistetään korkeakoulujen ja yliopistojen välistä yhteistyötä merituulivoiman alalla.

sekä

että vahvistetaan kansallisten kantaverkkoyhtiöiden strategista yhteistyötä Pohjoismaiden sähköverkkojen integroimiseksi.

Poliittinen dialogi

Valiokunta totesi mietinnössään vastauksesta suositukseen 28/2023, että Pohjoismaiden viranomaisrakenteet poikkeavat toisistaan ja vaikuttavat merituulihankkeita koskevien viranomaisprosessien virtaviivaistamiseen Pohjolassa. Valiokunta totesi myös, että EU-lainsäädännöllä on rooli luodessaan virtaviivaisia prosesseja ja toi esiin, että vihreän siirtymän tukeminen edellyttää tehokkaita prosesseja. Lisäksi valiokunta oli tyytyväinen yhteistyöhön Pohjoismaisen energiatutkimuksen ja järjestelmäoperaattoreiden kanssa, mutta kaipasi selkeyttä siihen, kuinka tutkijoiden liikkuvuutta hyödynnettiin käytännössä.

Valiokunta totesi mietinnössään vastauksesta suositukseen 28/2023, että Pohjoismaiden ministerineuvoston vastaus antoi hyvän yleiskatsauksen pohjoismaisista aloitteista merituulivoiman vihreässä siirtymässä. Valiokunta toivoi saavansa lisätietoa rajat ylittävistä merialuesuunnittelusta ja yhteistyöstä ympäristön suojelemiseksi sekä

tietoa käynnissä olevien hankkeiden konkreettisista tuloksista, esimerkiksi työkaluista merialuesuunnitteluun ja konferenssista ”Nordic Offshore Wind Conference”.

Tätä taustaa vasten käytiin poliittinen dialogi 30. lokakuuta 2024 vastauksista suosituksiin 28/2023 ja 29/2023 Pohjolasta merituulivoiman johtavana voimana Kestävä Pohjola -valiokunnan ja Islannin energiaministerin Guðlaugur Þór Þórðarson välillä. Islannin ministeri edusti Pohjoismaiden energiaministereitä ja Pohjoismaiden ministerineuvoston energia-alan ministerineuvostoa.

Islannin energiaministeri Guðlaugur Þór Þórðarson aloitti toteamalla, että kaikki Pohjoismaat toteuttavat parhaillaan laajaa yhteiskunnan sähköistämistä osana kestävää siirtymää, mikä kasvattaa sähköntuotantokapasiteetin tarvetta, jotta energian huoltovarmuutta voidaan ylläpitää. Kysyntään vastaaminen edellyttää huomattavaa fossiilivapaan energiantuotannon ja sähköverkkojen siirtokapasiteetin kasvattamista. Kaikilla mailla on samankaltaiset haasteet sääntelyn ja luvitusprosessien kanssa, ja maat tulevat vahvistamaan yhteistyötä kapasiteetin riittävyyden varmistamiseksi.

Pohjoismaiden hallituksille annettuun suositukseen merituulivoiman viranomaisprosessien virtaviivaistamisesta tinkimättä vaatimuksista ministeri viittasi toteamalla, että juuri merituulivoima voi sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä lisätä sähköntuotantoa ja siten nopeuttaa vihreää siirtymää Pohjoismaissa. EU-tason yhteinen lainsäädäntö virtaviivaistaa prosesseja ja lähentää siten kansallisia viranomaisia toisiinsa.

Pohjoismaat tekevät myös yhteistyötä Pohjoismaisessa energiantutkimuslaitoksessa, joka edistää energia-alan tutkimusta. Näin sanoi ministeri viitatessaan suositukseen korkeakoulujen ja yliopistojen yhteistyön edistämisestä merituulivoiman alalla. Merituulivoima on ala, jolla on viime vuosina panostettu tutkimusyhteistyöhön. Pohjoismainen energiantutkimus mahdollistaa myös Pohjoismaiden ja Baltian maiden yliopistojen ja korkeakoulujen välisen vuorovaikutuksen muun muassa rahoittamalla tutkijoiden liikkuvuutta. Energiaministeri mainitsi myös pohjoismaiset järjestelmäoperaattorit, jotka tekevät tiivistä yhteistyötä sekä verkkojen rakentamisessa, käytössä ja energiemarkkinoilla.

Mitä tulee suositukseen Pohjoismaiden ministerineuvostolle parhaiden pohjoismaisten käytäntöjen keräämisestä merituulivoiman rakentamiseen ja pohjoismaisen yhteistyön vahvistamiseen merialuesuunnittelussa samalla, kun vahvistetaan merituulivoiman uuden rakentamisen yhteensopivuus biodiversiteettiin, ministeri viittasi hankkeeseen ”BaltHub – Interconnecting the Baltic Sea countries via offshore energy”. Se on hyvä esimerkki tutkimushankkeesta, jossa tarkasteltiin Itämeren *energiakeskittymien*

kustannustehokkuutta. "Amber" oli niin ikään asiaan liittyvä tärkeä tutkimushanke, jossa tarkasteltiin Baltian maiden pitkän aikavälin energiaskenaarioita.

Ministeri viittasi myös konferenssiin "Nordic Offshore Wind Conference – Connecting the Baltic Sea with the North Sea" edellä olevan suosituksen yhteydessä. Konferenssin tarkoituksena oli jakaa asiantuntijatietoa merituulivoimasta ja keskustella siitä, kuinka Pohjoismaat voivat hyötyä toistensa kokemuksista ja osaamisesta merituulivoiman nopeasti kehittyessä. Pitkällä aikavälillä on tarkoitus kehittää kestävän merituulivoiman integroitu pohjoismainen malli ja osoittaa yhteistä tahtoa vähentää riippuvuutta uusiutumattomista energialähteistä. Konferenssi järjestettiin 31. lokakuuta - 1. marraskuuta 2024.

Ministeri ilmoitti myös, että ÄK-E on hiljattain antanut 1,3 miljoonaa Tanskan kruunua hankkeeseen "Undersøkelse av tillatelsesprosesser for en akselerert utbygging av havvind i Norden" (Luvitusprosessien tarkastelu nopeutetun merituulivoiman rakentamiseksi Pohjolaan.) Hankkeen tarkoituksena on tukea menettelytapojen kehittämistä ja päätöksentekoa pohjoismaisella tasolla, ja sen ensimmäisiä tuloksia odotetaan vuoden 2025 lopussa. Hankkeessa kartoitetaan prosesseja ja lupamenettelyyn liittyviä esteitä Pohjoismaissa eri tasoilla ja analysoidaan mahdollisuuksia nopeuttaa merituulivoiman luvitusprosesseja sekä kerätään parhaita käytäntöjä kehityksen nopeuttamiseksi. Katsauksesta tulee työkalu teollisuuden, viranomaisten ja muiden sidosryhmien tarpeisiin. Energiaministeri korosti lisäksi, kuinka tärkeää on rakentaa merituulivoimaa biodiversiteetti huomioon ottaen, mikä on ollut pohjoismaisen energiayhteistyön keskeinen kysymys. Pohjoismainen energiantutkimus on saanut päätökseen hankkeen *Accommodating biodiversity in Nordic offshore wind projects (2022)* ja *Coexistence and nature inclusive design in Nordic offshore wind farms (2023)*, jotka valaisevat juuri tätä.

Datankeruusta ja vaikutusanalyseistä voidaan mainita MR-DIGITALin Nordic Spatial -hanke. Hanke on valtioiden rajat ylittävä merialuesuunnittelun työkalu, ja se voi auttaa määrittämään merituulipuistojen optimaalisen sijainnin. Tämä tapahtuu helpottamalla aluesuunnittelua, konfliktien ratkaisua, yhteistyötä, synergioihin perustuvaa kustannusten vähentämistä, sopeutuvaa hallintoa ja kansainvälisten sääntöjen noudattamista. Suunnitteluväline voi edistää merituulivoiman kestävää kehitystä, auttaa maita saavuttamaan uusiutuvan energian tavoitteet ja auttaa samalla minimoimaan mahdolliset kielteiset vaikutukset meriekosysteemeihin ja muuhun meren käyttöön.

Ministeri viittasi suositukseen kantaverkkoyhtiöiden strategisesta yhteistyöstä, jota tulisi vahvistaa integroitujen pohjoismaisten verkkojen rakentamiseksi ja Pohjoismaiden energiaministerien hiljattain hyväksymään uuteen energiasektorin

yhteistyöohjelmaan 2025–2030. Strategiset tavoitteet ja priorisoinnit liittyvät moniin Pohjoismaiden neuvoston suositukseen Pohjolasta johtavana merituulivoiman edistäjänä. Energiayhteistyön tavoitteena on korkea energiahuoltovarmuus, jossa yhteistyö uusiutuvan ja fossiilivapaan energian reunaehdoista on keskeisellä sijalla Pohjoismaiden neuvoston suosituksissa. Energiasektorin työsuunnitelman tulee konkretisoida tämä siten, että merituulivoima on siinä keskeisenä avainkomponenttina. Samalla tuotannon vaihtelevuus vaatii sähköjärjestelmää, jossa on oikea kannustin sopeuttamiseen. Siksi tulevilla yhteistyökäydellä keskitytään siihen, kuinka sähkömarkkina voi tukea vakaata ja joustavaa energiahuoltoa.

Lopuksi energiaministeri korosti, että merituulivoima on asia, johon monet ministerineuvostot kiinnittävät huomiota. Sähköistymisen lisääntyminen ja vaihtelevan energiantuotannon suurempi osuus edellyttää vahvistettua pohjoismaista yhteistyötä infrastruktuurissa, jotta resurssien käyttö voidaan maksimoida. Merituulivoima priorisoidaan siksi korkealle Pohjoismaiden agendalla, ja tilanteen odotetaan pysyvän muuttumattomana myös tulevaisuudessa.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta hyväksyi kokouksessaan 31. maaliskuuta 2025 mietinnön poliittisesta dialogista, joka koskee suositusta 28/2023: Pohjola merituulivoiman johtavana voimana A 1951/UHN, ja katsoi suosituksen poliittisen dialogin jälkeen Pohjoismaiden neuvoston osalta loppuun käsitellyksi.

Keskiryhmä katsoi, että korkeakoulujen ja yliopistojen välisen yhteistyön edistämistä koskevaan että-lauseeseen ei vastattu poliittisessa dialogissa, joten puolueryhmä aikoo tehdä kirjallisen kysymyksen suosituksen seurantana.

Helsingissä 31. maaliskuuta 2025

Tove Elise Madland (A)

Johan Andersson (S)

Karin Gaardsted (S)

Malte Larsen (S)

Mats Wiking (S)

André N. Skjelstad (V)

Emma Berginger (MP)

Krista Mikkonen (vihr.)

Lene Westgaard-Halle (H)

Karsten Filsø (SF)

Juho Eerola (ps.)

Staffan Eklöf (SD)

Himanshu Gulati (FrP)